

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 444/2546

นาง เอี่ยมจิดต์ แก้วอาภัยโจทก์ นาย เสริมเกียรติ จันทรศัพท์ กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 145, ป.ที่ดิน มาตรา 83, ป.ที่ดิน มาตรา 61, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

ก่อนฟ้องโจทก์ทราบอยู่แล้วว่า ส. กับธนาคารได้ทำนิติกรรมจดทะเบียนจำนองที่ดินตามฟ้องกัน ผู้โต้แย้งสิทธิและผู้ทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินตามฟ้องนอกจากจำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินแล้วยังมี ส. และธนาคาร แต่โจทก์ฟ้องจำเลยเท่านั้น และมีได้เรียก ส. และธนาคารเข้ามาเป็นคู่ความด้วย การที่โจทก์ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งการจดทะเบียนจำนองที่ดินอันเป็นการขอให้ศาลพิพากษากระทบถึงสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความในคดี จึงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 145 โจทก์มีอาจฟ้องบังคับได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 รับราชการในตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่สาขาสันทราย ซึ่งเป็นหน่วยงานของจำเลยที่ 2 มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลจดทะเบียนนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินในเขตอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำเลยที่ 2 เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยเป็นกรมในรัฐบาลสังกัดกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2537 โจทก์ยื่นคำร้องขออายัดที่ดินโฉนดเลขที่ 34207 ตำบลหนองหาร อำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่ ในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 83 เนื่องจากนายสมเพชร ชติยะ ได้จดทะเบียนหย่ากับโจทก์และได้ทำบันทึกข้อตกลงในการหย่าไว้ว่านายสมเพชรจะจดทะเบียนยกที่ดินดังกล่าวให้แก่โจทก์แต่ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลงเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย รับอายัดไว้มีกำหนด 60 วัน ต่อมาวันที่ 10 มิถุนายน 2537 โจทก์ได้ยื่นฟ้องนายสมเพชร เจ้าของที่ดินดังกล่าวต่อศาลชั้นต้น อันเป็นการดำเนินการทางศาลภายใน 60 วัน นับแต่วันขออายัด วันที่ 22 มิถุนายน 2537 โจทก์ได้นำสำเนาคำฟ้องที่เป็นหลักฐานการยื่นฟ้องส่งต่อเจ้าพนักงานที่ดินผู้รับอายัดรับไว้แล้ว แต่ในระหว่างการดำเนินคดีดังกล่าวโดยศาลยังมิได้มีการพิพากษาและคดียังไม่ถึงที่สุด คือเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2538 จำเลยที่ 1 ได้มีคำสั่งจดทะเบียนจำนองที่ดินดังกล่าวระหว่างนายสมเพชร กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นเงิน 250,000 บาท ซึ่งการกระทำของจำเลยที่ 1 นี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ 1 ในฐานะเจ้าพนักงานที่ดินและจำเลยที่ 2 ในฐานะผู้บังคับบัญชาจำเลยที่ 1 จึงต้องมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งการจดทะเบียนจำนองดังกล่าว โจทก์ไม่มีทางบังคับจำเลยทั้งสองได้จึงต้องฟ้องเป็นคดีนี้ ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันหรือให้จำเลยที่ 2 สั่งการให้จำเลยที่ 1 มีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งการจดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 34207 ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตามหนังสือสัญญาจำนองฉบับลงวันที่ 15 มิถุนายน 2538 ภายใน 7 วัน นับแต่มีคำพิพากษาจำเลยทั้งสองให้การว่า หลังจากโจทก์ยื่นคำร้องขออายัดที่ดินโฉนดเลขที่ 34207 เจ้าพนักงานรับอายัดและลงบัญชีอายัดให้แก่โจทก์ตามคำขอแล้ว โจทก์ต้องดำเนินการทางศาลพร้อมก็นำหลักฐานมาแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดินภายใน 60 วัน มิฉะนั้นถือว่าอายัดสิ้นสุดลง ซึ่งต่อมาโจทก์เพียงแต่ยื่นสำเนาคำฟ้องคดีระหว่างนางเอี่ยมจิดต์แก้วอาภัย โจทก์ นายสมเพชร ชติยะ จำเลย ต่อมาจำเลยที่ 1 โดยมีทนายโจทก์รับรอง

สำเนาเท่านั้น ไม่มีหลักฐานการยื่นฟ้องหรือรับรองสำเนาการรับฟ้องของศาลชั้นต้นหรือเจ้าหน้าที่มาแสดงต่อจำเลยที่ 1 ผู้รับอาัยดและเมื่อจำเลยที่ 1 ตรวจสอบไปยังศาลชั้นต้น ปรากฏว่าศาลชั้นต้นไม่รับฟ้อง หลังจากโจทก์นำสำเนาคำฟ้องดังกล่าวมายื่นต่อเจ้าพนักงานแล้ว โจทก์มิได้ดำเนินการใด ๆ อีกโดยเฉพาะไม่นำหลักฐานการยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลฎีกาไปแสดงต่อจำเลยที่ 1 หรือเจ้าพนักงานของจำเลยภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย จนถึงวันที่ 13 กันยายน 2537 นายสมเพชรเจ้าของที่ดินได้มายื่นคำขอจดทะเบียนนิติกรรมไถ่ถอนจำนองจากธนาคารกรุงเทพ จำกัดเมื่อเจ้าพนักงานที่ดินตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว เจ้าพนักงานจึงจำหน่ายบัญชีอาัยดของโจทก์โดยถือว่าคำขออาัยดสิ้นสุดลงและไถ่ถอนจำนองให้แก่ นายสมเพชรในการดำเนินการดังกล่าวจำเลยและเจ้าพนักงานได้กระทำไปตามขั้นตอนของระเบียบและกฎหมายจึงไม่ได้กระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 2 เพราะตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 61 บัญญัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเพิกถอนหรือแก้ไขการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายืนโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ก่อนที่โจทก์จะยื่นฟ้องนายสมเพชรต่อศาลชั้นต้นนั้น โจทก์ได้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย ขออาัยดที่ดินตามฟ้อง และเจ้าพนักงานที่ดินได้รับอาัยดไว้มีกำหนด 60 วัน นับแต่วันที่ขออาัยดต่อมาภายในกำหนดเวลาดังกล่าวโจทก์ได้ยื่นฟ้องนายสมเพชรต่อศาลชั้นต้นขอให้บังคับนายสมเพชรโอนที่ดินนั้นให้แก่โจทก์ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้อง โจทก์ได้ยื่นคำแถลงขอคัดสำเนาคำฟ้องและคำสั่งศาลโดยขอให้ศาลรับรองสำเนาเอกสารดังกล่าวด้วย แต่ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาต โจทก์จึงนำสำเนาคำฟ้องที่เจ้าหน้าที่รับฟ้องของศาลประทับตรารับฟ้องและลงชื่อกำกับไว้แล้วไปยื่นต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย โดยยื่นภายในกำหนด 60 วัน นับแต่วันที่ขออาัยด ต่อมาในระหว่างที่คดีที่โจทก์ฟ้องนายสมเพชร ซึ่งโจทก์อุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับฟ้องของโจทก์ต่อศาลฎีกาศาลฎีกาพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นรับคำฟ้องของโจทก์ไว้ดำเนินการต่อไป และคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยที่ 1 ได้มีคำสั่งให้มีการจดทะเบียนจำนองที่ดินตามฟ้องให้แก่ นายสมเพชรและธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ศาลฎีกาเห็นสมควรยกปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องขึ้นวินิจฉัยเสียก่อนว่า โจทก์มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า นายสมเพชรได้จดทะเบียนจำนองที่ดินตามฟ้องกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2538 ต่อมาวันที่ 30 พฤษภาคม 2540 โจทก์จึงฟ้องคดีนี้ ดังนั้นก่อนฟ้องคดีนี้โจทก์ทราบอยู่แล้วว่า นายสมเพชรและธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้ทำนิติกรรมจดทะเบียนจำนองที่ดินตามฟ้องผู้โต้แย้งสิทธิและผู้ทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินตามฟ้องนอกจากจำเลยทั้งสองแล้วยังมีนายสมเพชรและธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) แต่โจทก์ฟ้องเพียงจำเลยทั้งสองเท่านั้น และได้ฟ้องหรือเรียกนายสมเพชรและธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ผู้ทำนิติกรรมจำนองที่ดินเข้ามาเป็นคู่ความด้วย แต่โจทก์กลับขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งการจดทะเบียนจำนองที่ดินตามฟ้องดังกล่าว เป็นการขอให้ศาลพิพากษาระทบถึงสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความในคดีต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 โจทก์มีอาจฟ้องบังคับได้ ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนแม้คู่ความมิได้ฎีกาศาลฎีกาก็มีอำนาจที่จะหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5) และกรณีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์อีกต่อไปเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง ที่

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง และศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายืนนั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยในผล
ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน

องค์คณะ

ประเสริฐ เขียนนิลศิริ · ขวลิต ยอดเนร · กุลพัชร อธิธรรมวินิจ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/444/2546>